

SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 18. maja 2006*

V zadevi C-343/04,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi Protokola z dne 3. junija 1971 glede razlage Sodišča Konvencije z dne 27. septembra 1968 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah, ki ga je vložilo Oberster Gerichtshof (Avstrija) z odločbo z dne 21. julija 2004, ki je na Sodišče prispela 10. avgusta 2004, v postopku

Land Oberösterreich

proti

ČEZ as,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi P. Jann, predsednik senata, K. Schiemann (poročevalec), sodnik, N. Colneric, sodnica, J. N. Cunha Rodrigues in E. Levits, sodnika,

* Jezik postopka: nemščina.

generalni pravobranilec: M. Poiares Maduro,
sodni tajnik: B. Fülöp, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 13. oktobra 2005,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za Land Oberösterreich J. Hintermayr in C. Hadeyer, odvetnika,

– za ČEZ as W. Moringer, odvetnik,

– za poljsko vlado T. Nowakowski, zastopnik,

– za vlado Združenega kraljestva M. Bethell, zastopnik,

– za Komisijo Evropskih skupnosti A.-M. Rouchaud in W. Bogensberger, zastopnika,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 11. januarja 2006

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 16, točka 1(a), Konvencije z dne 27. septembra 1968 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 1972, L 299, str. 32), kot je bila spremenjena s Konvencijo z dne 9. oktobra 1978 zaradi pristopa Kraljevine Danske, Irske in Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska (UL L 304, str. 1 in – spremenjeno besedilo – str. 77), s Konvencijo z dne 25. oktobra 1982 zaradi pristopa Helenske republike (UL L 388, str. 1), s Konvencijo z dne 26. maja 1989 zaradi pristopa Kraljevine Španije in Republike Portugalske (UL L 285, str. 1) ter s Konvencijo z dne 29. novembra 1996 zaradi pristopa Republike Avstrije, Republike Finske in Kraljevine Švedske (UL 1997, C 15, str. 1, v nadaljevanju: Bruseljska konvencija).

- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Land Oberösterreich (v nadaljevanju: Zvezna dežela Gornja Avstrija) in ČEZ as (v nadaljevanju: ČEZ) zaradi škodljivih vplivov iz jedrske elektrarne Temelin, ki stoji na ozemlju Češke republike in z njo upravlja tožena stranka, na kmetijska zemljišča v Avstriji, ki so v lasti tožeče stranke.

Pravni okvir

Bruseljska konvencija

- 3 Člen 2, prvi odstavek, Bruseljske konvencije, ki je uvrščen pod naslov II „Pristojnost“, oddelek 1 „Splošne določbe“, določa:

„Ob upoštevanju določb te konvencije so osebe s stalnim prebivališčem v državi pogodbenici ne glede na njihovo državljanstvo tožene pred sodišči te države pogodbenice.“

- 4 Člen 4, prvi odstavek, te konvencije določa:

„Če tožena stranka nima stalnega prebivališča v državi pogodbenici, se, ob upoštevanju določb člena 16, pristojnost sodišč vsake države pogodbenice določi po pravu te države.“

- 5 Člen 5 Bruseljske konvencije, ki je uvrščen pod naslov II, oddelek 2 „Posebna pristojnost“, določa:

„Oseba s stalnim prebivališčem v državi pogodbenici je lahko tožena v drugi državi pogodbenici:

[...]

3. v zadevah v zvezi z delikti ali kvazidelikti pred sodišči kraja, kjer je prišlo ali kjer grozi škodni dogodek;

[...]“

- 6 Člen 16 Bruseljske konvencije, ki je uvrščen pod naslov II, oddelek 5 „Izključna pristojnost“, določa:

„Izključno pristojna so naslednja sodišča, in to ne glede na stalno prebivališče:

1. (a) v postopkih, predmet katerih so stvarne pravice na nepremičninah ali najem/zakup nepremičnin, sodišča držav pogodbenic, v katerih se nahaja nepremičnina;

[...]“

Nacionalna ureditev

- 7 Člen 364(2) Občega državlanskega zakonika (Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch, v nadaljevanju: ODZ) določa:

„Lastnik zemljišča lahko sosedu prepove imisije, ki jih povzročajo odpadne vode, dim, plini, toplota, vonjave, hrup, tresljaji in drugi podobni škodljivi vplivi, ki izvirajo iz sosedovega zemljišča, kolikor presegajo krajevno običajno mero in znatno omejujejo običajno rabo nepremičnine. Nikakor ni dopusten neposredni izliv brez posebnega pravnega naslova.“

- 8 Predložitveno sodišče pojasnjuje, da se s postopkom na podlagi te določbe skuša doseči prenehanje škodljivih vplivov na zemljišče ali jih s primernimi ukrepi vsaj preprečiti. Zgoraj navedena tožba je v nacionalni sodni praksi izenačena z negatorno tožbo („Eigentumsfreiheitsklage“), s katero se uveljavlja zahtevek, ki temelji na lastninski pravici.

- 9 Člen 364 a ODZ določa:

„Kadar pa motnjo, ki izvira iz sosednjega zemljišča in presega to mero, povzročita rudniška naprava ali naprava, ki jo je odobril upravni organ, lahko posestnik zahteva le povračilo povzročene škode, čeprav ta izhaja iz okoliščin, ki med postopkom za izdajo upravnega dovoljenja niso bile upoštevane.“

- 10 Predložitveno sodišče pojasnjuje, da obstaja taka pravica do povračila škode ne glede na krivdo in da se zanjo uporablja sosedsko pravo.

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

- 11 Zvezna dežela Gornja Avstrija je lastnica več kmetijskih zemljišč, namenjenih agromskim poskusom, na katerih stoji kmetijska šola. Ta zemljišča so okoli 60 km od jedrske elektrarne Temelin, ki je začela poskusno obratovati 9. oktobra 2000. S to elektrarno, ki stoji na zemljišču, ki je v lasti družbe ČEZ, upravlja ta družba, ki je češko podjetje za dobavo energije in je v 70-% lasti češke države.

- 12 Zvezna dežela Gornja Avstrija je kot lastnica omenjenih zemljišč 31. julija 2001 pri Landesgericht Linz vložila tožbo proti družbi ČEZ, ker je menila, da upravljanje z jedrsko elektrarno ni oblika izvajanja javnih pooblastil, ampak upravljanje, ki sodi v zasebni sektor v pristojnosti civilnih sodišč.
- 13 S to tožbo se je družbi ČEZ zlasti skušala naložiti odprava imisij, ki jih na zemljišču Zvezne dežele Gornje Avstrije povzročajo ionizirajoče sevanje iz elektrarne Temelin, kolikor te imisije presegajo imisije, ki naj bi jih povzročala jedrska elektrarna, ki obratuje v skladu z uveljavljenimi tehničnimi standardi. Podredno je ta zvezna dežela predlagala, naj se odredi prenehanje nevarnosti, ki jo povzroča to sevanje, kolikor presega nevarnost iz jedrske elektrarne, ki obratuje v skladu z uveljavljenimi tehničnimi standardi.
- 14 Po mnenju Zvezne dežele Gornje Avstrije je ionizirajoče sevanje elektrarne Temelin škodljiv vpliv v smislu člena 364(2) ODZ. Z radioaktivnostjo te elektrarne med sedanjim poskusnim obdobjem, ali v vsakem primeru z nevarnostjo onesnaženja tal ob običajnem delovanju elektrarne in toliko bolj ob napaki v njenem delovanju, bi bila prekoračena krajevno običajna mera in bi se trajno poslabšala običajna raba zemljišča Zvezne dežele Gornje Avstrije za prebivanje, izobraževanje in kmetijske namene. Pogoji za opustitveno tožbo, v tem primeru preventivno, naj bi bili torej izpolnjeni.
- 15 Družba ČEZ je zlasti z zatrjevanjem, da se člen 16, točka 1(a), Bruseljske konvencije ne uporablja za tožbo, s katero se skušajo preprečiti škodljivi vplivi, predlagala, naj se ugotovi nepristojnost avstrijskih sodišč. Tako naj bi bila ta tožba odškodninska in naj bi se torej zanjo uporabljal člen 5, točka 3, te konvencije. Družba ČEZ je še navedla, da naj bi začasna odredba za prenehanje škodljivih vplivov, ki jo je zoper njo izdalo avstrijsko sodišče, zaradi kršenja mednarodnega prava ogrožala ozemeljsko in pravosodno suverenost Češke republike in je na njenem ozemlju ne bi bilo mogoče izvršiti.

- 16 S sodbo z dne 17. aprila 2002 se je Landesgericht Linz izreklo za nepristojno za odločanje o zahtevku Zvezne dežele Gornje Avstrije. To sodbo je v pritožbenem postopku razveljavilo Oberlandesgericht Linz, ki je s sodbo z dne 19. septembra 2003 ugotovilo, da so avstrijska sodišča pristojna za odločanje v tem sporu na podlagi člena 16, točka 1(a), Bruseljske konvencije.
- 17 Oberster Gerichtshof, pri katerem je bila zoper to sodbo vložena revizija, poudarja, da iz spisa ne izhaja, ali je bilo za jedrsko elektrarno Temelin izdano tako upravno dovoljenje, kot ga predvideva člen 364 ODZ.
- 18 Omenjeno sodišče sicer ugotavlja, da na podlagi sodne prakse Sodišča ni mogoče z gotovostjo ugotoviti, ali se člen 16, točka 1(a), Bruseljske konvencije nanaša na tako tožbo, ki se vloži na podlagi člena 364(2) ODZ, ali pa spada pod primer iz člena 5, točka 3, te konvencije.
- 19 V teh okoliščinah je Oberster Gerichtshof prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je treba izraz ‚postopki, katerih predmet so stvarne pravice na nepremičninah‘ iz člena 16, točka 1(a), [Bruseljske] Konvencije razlagati tako, da zajema (preventivne) opustitvene tožbe, s katerimi se v skladu s členom 364(2) [ODZ] zahteva prepoved škodljivih vplivov z zemljišča, ki leži v sosednji državi, ki ni članica Evropske unije, (v tem primeru: imisije ionizirajočih sevanj, ki izvirajo iz jedrske elektrarne v Češki republiki), na zemljišča, ki so v lasti tožeče stranke?“

Vprašanje za predhodno odločanje

- 20 Predložitveno sodišče sprašuje, ali je treba člen 16, točka 1(a), Bruseljske konvencije razlagati tako, da v smislu te določbe sodi med „postopke, katerih predmet so stvarne pravice na nepremičninah“ tudi tožba, s katero se po zgledu tožbe v postopku v glavni stvari na podlagi člena 364(2) ODZ skušajo preprečiti vplivi zaradi ionizirajočega sevanja jedrske elektrarne na ozemlju sosednje države, ki škodujejo zemljiščem v lasti vlagatelja tožbe ali bi jim lahko škodovali.

Uvodne ugotovitve

- 21 Uvodoma je treba poudariti, da okoliščina, da Češka republika ni bila pogodbenica Bruseljske konvencije takrat, ko je Zvezna dežela Gornja Avstrija vložila tožbo pri avstrijskih sodiščih, in da tožena stranka v postopku v glavni stvari takrat ni imela stalnega prebivališča oziroma sedeža na ozemlju države pogodbenice, ne preprečuje morebitne uporabe člena 16 te konvencije, kot izrecno izhaja iz njenega člena 4, prvi odstavek.
- 22 Sicer je treba opozoriti, da se Bruseljska konvencija na podlagi člena 1, prvi odstavek, uporablja ne glede na vrsto sodišča, pred katerim poteka postopek, „v civilnih in gospodarskih zadevah“, medtem ko „zlasti ne zajema davčnih, carinskih ali upravnih zadev“. Iz ustaljene sodne prakse Sodišča izhaja, da je treba pojem „civilne in gospodarske zadeve“ šteti za samostojen pojem, ki ga je treba razlagati s sklicevanjem na, po eni strani, cilje in ureditev omenjene Konvencije in, po drugi strani, na splošna načela, ki izhajajo iz nacionalnih pravnih ureditev. Zlasti mora biti tako določeno področje uporabe Bruseljske konvencije predvsem zaradi dejavnikov, ki opredeljujejo pravna razmerja med strankami spora ali njegov predmet (glej zlasti sodbo z dne 16. decembra 1980 v zadevi Rüffer, 814/79, Recueil, str. 3807, točki 7 in 14).

23 Predložitveno sodišče, ki mora preučiti take dejavnike in ob upoštevanju sodne prakse Sodišča določiti, ali je treba v sporu, o kakršnem odloča, uporabiti Bruseljsko konvencijo, Sodišču ni postavilo vprašanja o razlagi člena 1 te Konvencije. Glede na to okoliščino in na v nadaljevanju navedeni odgovor na postavljeno vprašanje se ni več treba spraševati o pomenu omenjene določbe.

Razlaga člena 16, točka 1(a), Bruseljske konvencije

24 Kot izhaja iz člena 16, točka 1(a), Bruseljske konvencije, so sodišča držav pogodbenic, v katerih se nahaja nepremičnina, izključno pristojna v postopkih, katerih predmet so stvarne pravice na nepremičninah.

25 Glede tega je treba opozoriti, da je treba za to, da bi se v največji mogoči meri zagotovili enakost in enotnost pravic in obveznosti, ki za države pogodbenice in zainteresirane osebe izhajajo iz Bruseljske konvencije, v pravu Skupnosti samostojno določiti pomen izraza „postopki, katerih predmet so stvarne pravice na nepremičninah“ (glej zlasti sodbo z dne 10. januarja 1990 v zadevi Reichert in Kockler, C-115/88, Recueil, str. I-27, točka 8).

26 Iz ustaljene sodne prakse prav tako izhaja, da se zato, ker so določbe člena 16 Bruseljske konvencije in zlasti določba točke 1(a) izjema od splošnih pravil te konvencije o pristojnosti, te določbe ne smejo razlagati širše, kot zahteva njihov namen (glej zlasti sodbo z dne 13. oktobra 2005 v zadevi Klein, C-73/04, ZOdl., str. I-8667, točka 15 in navedena sodna praksa).

- 27 Tako člen 16(1) Konvencije glede postopkov, predmet katerih so stvarne pravice na nepremičninah ali najem/zakup nepremičnin, določa izključno pristojnost sodišč države pogodbenice, v kateri je nepremičnina, s čimer odstopa od splošnega načela, določenega v členu 4, prvi odstavek, te konvencije, po katerem v primeru, ko tožena stranka nima stalnega prebivališča v državi pogodbenici, vsaka država pogodbenica uporabi svoja pravila o mednarodni pristojnosti (zgoraj navedena sodba Klein, točka 14). Poleg tega so zaradi določb omenjenega člena 16 stranke prikrajšane za izbiro sodišča, ki bi jo sicer imele, in so v določenih primerih lahko tožene pred sodiščem, ki ni sodišče kraja stalnega prebivališča oziroma sedeža nobene od njih (glej zlasti zgoraj navedeno sodbo Reichert in Kockler, točka 9).
- 28 Glede cilja člena 16, točka 1(a), Bruseljske konvencije iz Jenardovega poročila o Bruseljski konvenciji (UL 1979, C 59, str. 1) in iz sodne prakse izhaja, da je bistveni namen izključne pristojnosti sodišč držav pogodbenic, v katerih se nahaja nepremičnina, okoliščina, da lahko sodišče v kraju, v katerem je nepremičnina, bolje razsodi v sporih, katerih predmet so stvarne pravice na nepremičninah ali najem/zakup nepremičnin (glej zlasti sodbo z dne 14. decembra 1977 v zadevi Sanders, 73/77, Recueil, str. 2383, točki 11 in 12).
- 29 Tako je treba zlasti v sporih zaradi stvarnih pravic na nepremičninah na splošno odločati po pravilih države, v kateri je nepremičnina, v njih obravnavana sporna dejstva pa pogosto zahtevajo preverjanja, poizvedbe in izvedenstvo, ki jih je treba opraviti na kraju samem, tako da je podelitev izključne pristojnosti sodišču v kraju, v katerem je nepremičnina, ki je zaradi bližine najprimernejše za ugotavljanje dejanskega stanja, v interesu učinkovitega sojenja (glej zlasti zgoraj navedeni sodbi Sanders, točka 13, in Reichert in Kockler, točka 10).
- 30 Glede na navedena interpretativna načela je Sodišče razsodilo, da je treba člen 16, točka 1(a), Bruseljske konvencije razlagati tako, da izključna pristojnost sodišč države

pogodbenice, v kateri leži nepremičnina, ne zajema vseh tožb glede stvarnih pravic na nepremičninah, ampak samo tožbe, za katere se uporablja omenjena konvencija in s katerimi se skuša določiti obseg, obstojnost, lastništvo, posest nepremičnine ali obstoj drugih stvarnih pravic na teh nepremičninah in zagotoviti imetnikom teh pravic varstvo njihovih pravic (zgoraj navedena sodba Reichert in Kockler, točka 11).

31 Kot pravilno navajajo družba ČEZ, vlada Združenega kraljestva in Komisija Evropskih skupnosti, taka tožba prenehanje škodljivih vplivov, v tem primeru preventivna, kot je v okviru spora o glavni stvari, ne sodi med tožbe, opredeljene v prejšnji točki.

32 Glede tega je treba poudariti, da je v poročilu g. Jenarda poudarjeno, da se tako pravilo o pristojnosti, kot je navedeno v členu 16, točka 1(a), Bruseljske konvencije, ki „temelji na predmetu zahtevka“, uporablja v „sporih, predmet katerih so stvarne pravice na nepremičninah“ (zgoraj navedeno poročilo, str. 1, 34 in 35).

33 V Schlosserjevem poročilu o Konvenciji zaradi pristopa Kraljevine Danske, Irske in Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska k Bruseljski konvenciji (UL 1979, C 59, str. 71, točka 163) je glede tega poudarjeno, da so izvedenci odbora iz omenjenega poročila nesporno ugotovili, da se za odškodninske tožbe zaradi kršitve stvarnih pravic ali škode, ki je bila povzročena na nepremičninah, ki so predmet stvarnih pravic, ne uporablja člen 16, točka 1(a), te konvencije, ker sta v teh okoliščinah obstoj in vsebina stvarne pravice, največkrat lastninske, le postranska.

- 34 Taka tožba za prenehanje škodljivih vplivov, v tem primeru preventivna, kot je v postopku v glavni stvari, ni več spor, katerega predmet so stvarne pravice na nepremičninah. Seveda je podlaga take tožbe kršitev stvarne pravice na nepremičnini, vendar v tem primeru stvarna narava pravice in dejstvo, da se ta pravica nanaša na nepremičnine, nista bistvena. Kot sta poudarili družba ČEZ in Komisija, stvarna narava obravnavane pravice in dejstvo, da se ta pravica nanaša na nepremičnine, nimata odločilnega vpliva na značilnosti spora o glavni stvari, ki vsebinsko ne bi bil bistveno drugačen, če bi bila narava pravice, ki se jo varuje pred zatrjevanimi škodljivimi vplivi, drugačna, to je, če bi šlo na primer za pravico do telesne celovitosti ali pravico na premični stvari. S takimi tožbami naj bi se tako kot s tožbo v postopku v glavni stvari tistega, ki pravico krši ali bi jo lahko kršil, ker ni spoštoval uveljavljenih tehničnih standardov, v bistvu pozvalo, naj preneha izvajati kršitev.
- 35 Prav tako je treba poudariti, da se ugotovitve o učinkovitem sojenju, ki so podlaga za člen 16, točka 1(a), Bruseljske konvencije in so navedene v točki 29 te sodbe, ne morejo uporabiti pri taki tožbi za prenehanje škodljivih vplivov, v tem primeru preventivni, kot je v postopku v glavni stvari, in zato ne nasprotujejo temu, da se ta določba za tako tožbo ne bi uporabljala.
- 36 Tako v obravnavani zadevi, po eni strani, glede nepremičnin, ki sta na ozemlju dveh različnih držav, ni mogoče ugotoviti, da bi bilo o taki tožbi, o kakršni odloča predložitveno sodišče, na splošno primerneje odločati po predpisih ene kot druge od teh dveh držav.
- 37 Kot ponazarja člen 364(2) ODZ, ki predpisuje, da škodljive vplive, katerih prenehanje je mogoče odrediti, povzroča „sosed“ in da „presegajo krajevno običajno mero in znatno omejujejo običajno rabo nepremičnine“, taka tožba na splošno kaže na upoštevanje meril, ki so značilna za kraj, v katerem sta obravnavani nepremičnini. V tem okviru bi bilo težko šteti, da se ta določba nagiba k izključnosti tudi takrat, ko so

zaradi medsebojne oddaljenosti dveh nepremičnin njune običajne krajevne razmere lahko različne.

38 Po drugi strani, preučitev take tožbe, kot se obravnava v postopku v glavni stvari, ne zahteva presoje dejstev, značilnih samo za kraj, v katerem je ena od dveh obravnavanih nepremičnin, ki bi upravičevala pristojnost sodišč ene od dveh zadevnih držav z izključitvijo sodišč druge države. Tako je Sodišče v točkah 15 in 17 sodbe z dne 30. novembra 1976 v zadevi Bier, imenovani „Mines de Potasse d’Alsace“ (21/76, Recueil, str. 1735), izdane na podlagi tožbe zaradi odgovornosti za premoženjsko škodo, ki so jo na zemljišču, ki leži v državi članici, povzročili onesnaženi izlivi, ki so v reko odtekali iz obrata v drugi državi članici, poudarilo, da bi se glede na okoliščine v takem primeru zelo koristni podatki za dokazovanje in organizacijo postopka lahko zagotovili tako na kraju, v katerem je bilo dejanje storjeno, kot na kraju, v katerem je nastala škoda.

39 Kot izhaja iz predložitvenega sklepa, Zvezna dežela Gornja Avstrija s tožbo v postopku v glavni stvari zahteva, naj se ugotovi, ali imisije, ki jih povzročajo ali bi jih lahko povzročalo ionizirajoče sevanje iz elektrarne Temelin, presegajo običajne imisije ali nevarnost, ki je navadno povezana z obratovanjem elektrarne v skladu z uveljavljenimi tehničnimi standardi. Kot so upravičeno poudarile družba ČEZ, vlada Združenega kraljestva in Komisija, so za tako presojo očitno potrebna preverjanja, ki jih bo treba v veliki meri opraviti na kraju, kjer je omenjena elektrarna.

40 Glede na navedeno je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člen 16, točka 1(a), Bruseljske konvencije razlagati tako, da se ta določba ne uporablja za tožbo, s katero se po zgledu tožbe v postopku v glavni stvari na podlagi člena

364(2) ODZ skušajo preprečiti vplivi zaradi ionizirajočega sevanja jedrske elektrarne na ozemlju sosednje države, ki škodujejo zemljiščem v lasti vlagatelja tožbe ali bi jim lahko škodovali.

Stroški

- ⁴¹ Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

Člen 16, točka 1(a), Konvencije z dne 27. septembra 1968 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah, kot je bila spremenjena s Konvencijo z dne 29. novembra 1996 zaradi pristopa Republike Avstrije, Republike Finske in Kraljevine Švedske, je treba razlagati tako, da se ne uporablja za tožbo, s katero se po zgledu tožbe v postopku v glavni stvari na podlagi člena 364(2) Občega državlanskega zakonika (Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch) skušajo preprečiti vplivi zaradi ionizirajočega sevanja jedrske elektrarne na ozemlju sosednje države, ki škodujejo zemljiščem v lasti vlagatelja tožbe ali bi jim lahko škodovali.

Podpisi